

Theologiae Moralis Super Decalogum Seu Decem Dei Praecepta Pars ...

Tractatus I. Prooemialis De Principiis communibus Doctrinae Moralis,
Conscientia, Actu Humano, Et Peccato In Genere

Sporer, Patricius

Salisburgi, 1713

Subsectio II. Delectatio de Re materialiter tantum mala, ejusve
Desiderium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-59488](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-59488)

speculationes vel inventiones libentius ruminet in rebus malis, quam in bonis; alterum ex occasione ipsius delectationis: si enim ex occasione mala, v. g. aspectu turpi, vindictæ cupiditate &c. ortum habuit, signum est, esse de ipsa re mala cogitata. Alteram Regulam certissimam tradit Sanchez. citat. l. 1. o. 2. n. 7. Si nimirum cogitans reflectat vel non reflectat, sive cogitet se cogitare.

SUBSECTIO II.

Delectatio de re materialiter tantum mala, ejusve desiderium.

SUMMARIUM.

1. Illicitum est delectari de re mortaliter mala secundum se.
2. Non item sub aliqua ratione boni
3. Desiderare, verò rem materialiter malam semper illicitum est.
4. Excepta pollutione merè & purè naturali.

Regula.

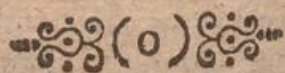
Illicitum est delectari de re materialiter mala secundum se, non item sub aliqua boni ratione: desiderare verò semper illicitum est, excepta tamen pollutione merè naturali. Sic Doctores citandi.

§. I.

Illicitum est delectari de re materialiter mala secundum se:

Utpote de pollutione, fornicatione adultério, homicidio, blasphemia, perjurio &c. factis inculpate in somno, ebrietate, amentia, ex ignorantia vel errore invincibili. Ut si cognovisses foeminam, invincibiliter putans esse tuam:

aut occidisses hominem inculpabili errore, credens esse feram. *Comunis & certa doctrina apud Sanchez lib. 1. c. 2. n. 16.* Ratio & Regula generalis ab *Azorio, & Sanchez* eodem *ibid.* recte assignata, hæc est: Quoties causa excusans à peccato factum exterius non etiam reperitur in ipsa delectatione (vel desiderio) tunc licet factum à culpa sit liberum, non tamen erit libera à culpa eius delectatio (vel desiderium): Atqui facta illa enumerata, & similia de se, & naturâ suâ intrinsicâ mortalia sunt, & ex solo defectu rationis, ac voluntarii, vel ob ignorantiam invincibilem, excusantur à culpa mortali; ipsa verò delectatio de se voluntariè suscepta caret omni ejusmodi causa excusante, sed plena rationis libertate tendit in illa objecta simpliciter mala: ergo delectatio mortalis de re materialiter mala secundum se semper illicita est, & peccatum, quale esset ipsum peccatum, si voluntariè fieret, mortale, vel veniale. Dictum ergo illud jam sæpius repetitum: *Talis est delectatio, qualis est actus ipse; semper imbitam habet hanc conditionem: Quando causa à culpa actum liberans reperitur etiam in delectatione.* Sic licitè delectaris de furto facto in extrema necessitate: de homicidio facto ob necessariam defensionem &c. quia eadem libertas est in facto, & delectatione, & causa liberans factum à culpa etiam currit in delectatione.

§. II.

Non item sub aliqua ratione boni.

Præmissis hæc potest esse Regula generalis: **Li. 32**
 Licet est gaudere de re materialiter mala reduplicative, quatenus nimirum cum tali causa excusante facta, tantum materialiter mala est, & non sine causa excusante, puta in vigilia cum usu rationis ac voluntatis, etiam formaliter mala est. Ut si vigilans, compertâ pollutione exultes, quod in somno facta sit inculpate, & non in vigilia: quia vigilans naturæ motæ fortè cessisses, & peccasses. Hoc enim perinde est, ac delectari & gaudere, quod eo facto non peccaveris, quo nihil sanctius: prout etiam *c. 1. n. 20.* incidenter notatum habes. Simili ratione à culpa immunis eris, si ita conditionate optares: si pollui debeam, vel expediat, utinam in somnis, vel me in scio eveniret &c. de quo neminem dubitare credo. Deinde consentiunt Doctores, licitum esse gaudere de ejusmodi re materialiter mala, quatenus causa *fuit* alicujus boni effectus secuti, seu potius de ipso effectu secuto bono. Ut: quod ex pollutione involuntaria cessarit tentatio, vel infirmitas: quod ex perjurio inculpate ex ignorantia facta homo liberatus sit: quod ex homicidio inculpabiliter facta hæreditas tibi vel alteri obvenit &c. Talis enim delectatio, vel gaudium nullo modo tendit in objectum, ut malum est, sed potius in ipsum effectum bonum secutum, ut patet ex communi Vasquez *1. 2. disp. 115. c. 3.* Sanchez *cit. l. 1. c. 2. n. 18.* Less. *l. 4. c. 3. n. 140.* Bonacin. *de Matrim. disp. 4. q. 8.*

g. 8. num. 8. Lugo de Pœnit. disp. 16. num. 389.
 Si autem gaudium, vel affectus animi tenderet in
 ipsam rem, utique non liceret. Unde merito
 damnata est ab Innocentio XI. hæc propositio
 15. *Licitum est filio gaudere de parricidio patris
 si se in ebrietate patrato propter ingentes divi-
 tias inde ex hereditate consecutus.* Utique non in
 hoc sensu, si de morte ejus quidē doleat, & solum
 gaudeat de hæreditate, vel quòd sic dolenter facta,
 fuerit potiùs causa ejus, quàm non causa. Unde
 notanter dixi: quatenus causa fuit; nam ut sit cau-
 sa talis effectus absolute optare non licet, juxta
 propositionem. 14. immediatè præcedentem ab
 eodem Innoc. damnatam: *Licitum est absolute
 desiderio cupere mortem Patris, non quidem, ut
 malum Patris, sed ut bonum cupientis, quia nimi-
 rum ei obvoluta est pinguis hereditas.* Dubium
 hic incidens qualiter peccetur jactando se, vel
 gloriando de peccatis, rejicio in finem capituli.

§. III.

Desiderare verò semper illicitum est.

33. ¶ Imirum desiderare rem materialiter tantum
 malam, ut fornicationem, homicidium fieri-
 dum in somno, ebrietate, ignorantia invincibili
 &c. peccatum mortale est ejusdem speciei cum
 actu desiderato. *Ratio est.* Quia desiderium illud
 deliberatè ac voluntariè tendit in objectum naturà
 suà simpliciter malum ac peccatum mortale, &
 quòd formaliter non sit tale, ex sola indelibera-
 tione & involuntario excusandum; adeò ut cau-
 sa excusans peccatum minimè reperiat in ipso
 desi.

desiderio. Quia ergo ejusmodi desideria verè for-
maliter & intrinsecè mala sunt, nullo etiam sine
bono cohonestari poterunt. Quis enim dicat li-
cite, ad finem aliquem bonum, optare & velle
homicidium vel adulterium committere in ebrie-
tate; & si hoc, cur non etiam alium ebrium vel
mentem ad idem committendum instigare? cur
non licebit virgini optare sibi vim inferri ab ebrio
ad bonum finem consequendi ejusdem utile con-
sequum? Quæ tamen omnium sensu absurda sunt.
Etiam ex imaginaria suppositione, si talia solum
materialiter mala fierent, licitè desiderari eorum
naturalem effectum aliquem, ut, in casu dicto, utile
matrimonium, ex homicidio inculpate patrato
hereditatem, &c. dubium non est. Quia deside-
rium est de re licita, & conditio intellectu tantum
supposita mala non est: imò ponatur esse mala
formaliter, attamen, quia solum supponitur, &
minimè intenditur, nullò modò inficiet deside-
rium rei non malæ.

§. IV.

Excepta tamen pollutione merè naturali.

Nimirum, licitum est affectu simplici deside-
rare, ut pollutio merè naturalis & omninò
involuntaria in somno eveniat, ob aliquem finem
bonum, v. g. tentationis sedandæ, vel sanitatis
recuperandæ. *Communior doctrina.* Navar. c. 16.
7, 8, 9. & plurimis citatis Sanch. Lessius, Val-
quez mox supra §. 2. in fine allati. Ratio autem
specialis & differentia pollutionis à fornicatione,
homi.

homicidio, & aliis peccatis est. Quia fornicatio, homicidium, &c. non sunt actus merè naturales, sed ex natura sua petunt esse actus morales ac liberi, seu hominis voluntati subditi: & cum intrinsicè mali sint, etsi ex defectu voluntarii possint excusari à culpa, non ideò à culpa excusabitur eorum desiderium voluntarium, ut jam dictum est. At verò pollutio vi naturæ proveniens nullatenus est actus hominis, nec ejus voluntati subiectus, sed est actus quidam, & evacuatio naturalis naturæ, sicut sudor & aliæ expulsiones: & sic facta omni profusus culpâ vacat, non ex defectu voluntarii vel liberi, sicut fornicatio, vel homicidium, sed quia naturâ suâ effectus merè naturalis est, & ideò voluntariè in illam tendere nullam contrahit malitiam: ergo sicut de ea sic facta gaudere, ita etiam ut sic naturaliter evehiat in somno (imò etiam in vigilia, *Vasquez, Sanch.* citati) propter bonum finem, desiderare licitè possum; intellige semper *desiderio, vel affectu simplici & inefficaci*: & dummodò illud desiderium simplex non sit ita intentum, ut moraliter evadat efficax, & probabiliter credatur fore causâ ipsius pollutionis. Constat enim apud omnes, ob nullum finem bonum vel causam (de morte evitanda aliqui contra sentiunt) licere efficaciter illam desiderare vel procurare, ut quomodolibet eveniat, sive in somno, sive in vigilia: tunc enim eo ipso non esset evacuatio naturalis, sed moralis, volita, seu procurata. Vide

Navarr. & Sanch.

sitt.

SUB.